

ויאמר משה

פרשת "משפטים". כ"ז שבט ה'תש"פ. עלון מספר 71.

מאמר על פרשת השבוע מכותב העלון:

"אם במחלת ימצא הגנב והכה ומת אין לו דמים [כ"ב א']".

יהודי שיש לו משפט עם יהודי אחר, הולך לבית דין יהודי. המשפטים והדינים שלנו הם נכונים. אני לא אומר את זה כי אני יהודי, וכמו שגוי אומר שהמשפטים שלהם הם טובים יותר מכל הדינים האחרים, כך גם אני. אלא שאצלנו, לכל דין משפט יש טעם, הסבר. אצלם – מי שהשופט יותר אוהב – יוצא זכאי. מי שיותר מכניס שוחד לשופט – יוצא זכאי.

מסופר על שופט אחד, שכמוהו לא היה מושחת מבריאית העולם עד ביאת המשיח. כל אחד מבעלי הדין – התובע והנתבע – היו צריכים להביא כל אחד – נעל. אחד נעל ימנית ואחד נעל שמאלית. התובע היה צריך להביא נעל ימנית, ואת השמאלית – היה צריך להביא הנחב. בעלי הדין, לפני שהיו מביאים את הנעליים לשופט – היו שמים שמה שטרות כסף, והשופט, על פי הרגשתו כמה כסף יש בנעל – היה פוסק לטובת זה שנתן שוחד. יום אחד, פסק לטובת מישוהו, בגלל שהרגיש שיש שמה הרבה שטרות. אחרי המשפט, חלץ את הנעל, כדי לראות כמה כסף יש בפנים, גלה לחרדתו שיש שמה הרבה ניירות שלא שוים יותר משקל...
"פיקודי ה' ישרים", ה' לא סתם קבע דינים כי מתחשק לו. לכל דבר יש סיבה משלו.

יום אחד, הוזמן מגיד המישרים, הרב יעקב יצחק גלינסקי זצוק"ל, לדבר בפני אסירים בכלא רמלה. הזהירו אותו, ואמרו לו שיביא אתו תעודת זהות, כי כשירצה לצאת – לא יתנו לו, שמא הוא אחד האסירים שרוצה לברוח. הוא הגיע. גם להכנס לא היה קל. אמרו לו ללכת לשם, אחרי זה לשם, ואחרי זה לשם, ואחרי זה לביתן ליד העץ, ואחרי זה לחדר אוכל, בקיצור בלאגן שלם. אבל סוף סוף הסכימו לו להכנס ולדרוש.

לפני שנכנס, בקש מהסוהרים לדבר עם המנהל. התקשרו למנהל, אבל הוא אמר שאין לו זמן פנוי. הרב אמר, שגם לו אין זמן פנוי, והזמן שלו לא פחות חשוב מהזמן של המנהל. התקשרו עוד פעם, והמנהל שאל באיזה נושא הרב רוצה לדבר אתו. הרב ענה את התשובה היחידה שיכולה להיות נכונה, על ההרצאה, אלא מה? בסוף המנהל הואיל לפנות מזמנו היקר והחשוב בשביל הרב גלינסקי.

"מה ברצון הרב לדעת?", שאל המנהל. "תראה", אמר הרב גלינסקי, "אתה צריך שיבוא לבית שלך רופא. הוא בא, אתה אומר לו שיכתוב מרשם. מה השאלה על זה? דבר ראשון הוא צריך לראות את החולה, לבדוק מה כואב לו, למה כואב לו, וכו'. אתה מזמין מונית, עולה, מתיישב, מתרוח, ואומר לנהג שיסע. דבר ראשון תגיד לו לאן אתה צריך לנסוע, כמה אתה מוכן לשלם, וכו'. אותו דבר כאן. אתה מזמין מרצה, רב, שיבוא וידרוש. תגיד לי על איזה נושא אתה רוצה שאדבר לפניהם, לאן אתה רוצה שהשיחה תגיע?"

ענה לו מנהל הכלא: "האמת, אני לא מצפה לשום דבר...". שאל הרב גלינסקי: "אם כן, למה הטרחת אותי סתם?". "תראה, מדובר בעבריינים המשלמים את חובם לחברה. הם לא משתפרים כאן במעשיהם, אולי רק להפך. רובם, כשיצאו מכאן – יחזרו לפשעים. אבל בינתיים הם כאן. מישהו חשב על הרעיון הזה, להזמין אותך.

שמענו שאתה מצחיק בדרשות שלך..."

"אני, בדרשות שלי, מוסר מסרים, תובע תביעות ודורש דרישות. את המסר אני ממתיק בסיפור, במשל, או בבדיחה קטנה. אבל אתה מחליף את העיקר בטפל, אתה רוצה רק להצחיק אותם. טוב, אני כבר אמצא את המסר בשבילם".

הרב גלינסקי קם, ועמד לצאת. המנהל קם גם הוא, ואמר: "חפשתי במקורות. אין ביהדות עונשי מאסר. רק מלקות ומיתה", הוא רצה להגיד: "אנחנו יותר טובים ממכם, אנחנו יותר מתקדמים. אתה רק מענישים בגוף, אנחנו בנפש!".

הרב התיישב, ושאל את המנהל: "אדם גנב. אין לו כסף לשלם. מה דינו?". "גוזרים עליו מאסר". "מה יצא מזה לגנב? הוא יקבל את הכסף שלו בחזרה?". "לא". "אשתו, הבנים שלו, ממה יתפרנסו?". "לא העסק של בית המשפט". "והגנב עצמו, בתקופה שהוא בכלא, הוא לומד לקח, שלא לגנוב?". "בכלל לא, להפך. הוא לומד מגנבים אחרים איך גונבים".

"עכשיו אני אסביר לך כמה התורה מענישה אותו. הוא אמור לשלם כפל, לפעמים פי ארבעה וחמישה. ככה הוא ילמד ויכניס טוב טוב למח שלא משתלם לגנוב. אם אין לו לשלם, "ונמכר בגנבתו". במשך שש שנים הוא נמצא תחת חסותו, נותן לו את הכרית היחידה שלו אם יש לו רק אחת. משם הוא פותח דף חדש: מעכשיו – הוא לא גונב יותר! נתנו בידך אסירים, לא כדי שתצחיק אותם ויחזרו לפשע, אלא כדי שתשקם אותם במהלך הכליאה. בשביל זה באתי – כדי לעזור לך בזה".

"או אני בא אתך, לראות איך אתה עושה את זה". אחרי אותה דרשה, ובעיקר עקב השיחה עם המנהל, היו באותו כלא שיעורי תורה והרצאות. חוץ מזה שהאסירים יכולים ללמוד גם בכלא, הוכיחו המעקבים שהם אכן לא חזרו אל הפשע.

לומדים מהסיפור, שה' לא סתם קבע חוקים ודינים ומשפטים. המצוות תמיד עוזרות לנו במשך החיים.

מסקנה: ה' לא סתם קבע חוקים ומשפטים, זה לטובתנו!

שבת שלום ומבורך!

משה נתנאל למני הי"ו.

סיפור לשבת קודש:

השבוע חל יום פטירתו של הצדיק הנסתר הרב חיים נאמן זצוק"ל. לפניכם סיפור עליו:

לילה אחד, צלצל הטלפון בביתו של הרב. "הרב", נשמע הקול מהעבר השני, "מדבר משה. אני שוב מאושפז בבית חולים, והרופאים כבר מיואשים מחיי. אני רוצה לראות את הרב לפחות עוד פעם אחת לפני שאגיע לבית הדין של מעלה..." ענה הרב: "בעזרת ה' אגיע אליך כבר הלילה".

הרב ורעייתו יצאו מביתם שביבנה והגיעו בשעה מאוחרת מאוד לירושלים, לבית החולים "הדסה עין כרם". הוא נכנס אל חדרו של החולה, לחץ לו את היד, ושאל אותו מה שלומו. החולה חייך רבע חיוך, וכמה דמעות גולו מעיניו. הרב הביא לו שתיה מתוקה, מזג למשה, ומשה שתה. שעתים תמימות ישב הרב עם משה, חייך אליו,

